राज्यसेवा / सरळसेवा / आरोग्य विभाग

स्पर्धा परीक्षा

चालू घडामोडी

(Special - Group B & C)

डिसेंबर - २०२५ (मासिक)

महत्वाचे मुद्दे

- राष्ट्रीय
- विधेयक
- महत्वाच्या नियुक्त्या
- पोर्टल
- योजना सारांश
- महत्वाचे वन लाईनर
- महाराष्ट्र विशेष
- खेळ

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

संचालक - सुरेश नारायण कुंभार

@mpscshorts +917720039454 www.mpscshort.in

'नवरत्न कंपनी'

"नवरत्न कंपनी म्हणजे भारत सरकारच्या मालकीची एक प्रमुख सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी जी उत्कृष्ट आर्थिक कामगिरी आणि राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील धोरणात्मक महत्त्वामुळे ओळखली जाते. या कंपन्यांना सरकार तर्फे अधिक आर्थिक आणि कार्यात्मक स्वायत्तता दिली जाते.

'नवरत्न कंपनी' संदर्भात स्पष्टीकरण - १९९७ मध्ये भारत सरकारने "नवरत्न" ही संकल्पना सुरू केली ज्याचा उद्देश नफा कमावणाऱ्या आणि जागतिक स्तरावर स्पर्धा करण्याची क्षमता असलेल्या सार्वजनिक कंपन्यांना सशक्त करणे हा होता.

फायदे आणि स्वायत्तता.

- **आर्थिक स्वातंत्र्य:** या कंपन्यांना केंद्र सरकारच्या पूर्वपरवानगीशिवाय ₹१,००० कोटींपर्यंत किंवा त्यांच्या निव्वळ संपत्तीच्या १५% पर्यंत (जे कमी असेल ते) एकाच प्रकल्पात गुंतवणूक करण्याची स्वायत्तता असते.
- **जलद निर्णय:** यामुळे त्यांना प्रकल्पांमध्ये, संयुक्त उद्यमांमध्ये (Joint Ventures) किंवा विलीनीकरणात (Mergers) जलद निर्णय घेणे शक्य होते.
- **जागतिक विस्तार:** त्यांना परदेशात उपकंपन्या स्थापन करण्याची किंवा नवीन बाजारपेठांमध्ये प्रवेश करण्याची मुभा मिळते.

पात्रता निकष.

कंपनीला नवरत्न दर्जा मिळवण्यासाठी खालील निकष पूर्ण करणे आवश्यक आहे:

- कंपनीकडे आधीच 'मिनीरत्न श्रेणी-१' (Miniratna Category-I) चा दर्जा असणे आवश्यक आहे.
- गेल्या पाच वर्षांपैकी किमान तीन वर्षांसाठी 'उत्कृष्ट' किंवा 'अत्यंत चांगले' (Excellent/Very Good) कार्यप्रदर्शन रेटिंग मिळवणे आवश्यक आहे.
- निव्वळ नफा, निव्वळ संपत्ती, मनुष्यबळ खर्च, आणि प्रति शेअर कमाई यांसारख्या सहा प्रमुख पॅरामीटर्समध्ये १०० पैकी ६० पेक्षा जास्त एकत्रित गुण मिळवणे आवश्यक आहे.

रेल विकास निगम लिमिटेड
Rail Vikas Nigam Limited
गुणवत्ता, गति एवं पारदर्शिता
(A Government of India Enterprise)

सध्या (२०२५ पर्यंत) भारतात सुमारे २७ हून अधिक नवरत्न कंपन्या आहेत, ज्यात भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड (BEL), हिंदुस्तान एरोनॉटिक्स लिमिटेड (HAL), आणि नॅशनल ॲल्युमिनियम कंपनी (NALCO) यांचा समावेश आहे.

या महिन्यातील - डिसेंबर २०२५ विशेष बाब,

- **नवीन नवरत्न कंपनीची घोषणा:** भारत सरकारने डिसेंबर २०२५ च्या सुरुवातीला ईशान्य भारतातील एका प्रमुख सरकारी रिफायनरीला (पेट्रोलियम शुद्धीकरण कंपनी) 'नवरत्न' दर्जा मंजूर केला आहे. या निर्णयामुळे त्या कंपनीला अधिक आर्थिक स्वायत्तता मिळाली असून, भारतातील एकूण नवरत्न कंपन्यांची संख्या वाढली आहे.
- **नवीन नियुक्ती:** रेल विकास निगम लिमिटेड (RVNL) या नवरत्न कंपनीच्या अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक (CMD) पदी सलीम अहमद यांनी २६ डिसेंबर २०२५ रोजी पदभार स्वीकारला.

बाबा आढाव. (जन्म - १ जून १९३०; निधन: ८ डिसेंबर २०२५)

डॉ. बाबासाहेब पांडुरंग आढाव हे महाराष्ट्रातील आदरणीय **ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते, श्रमिक चळवळीचे नेते, आणि सत्यशोधक विचारांचे निष्ठावान अनुयायी** होते.
त्यांनी आपले संपूर्ण जीवन वंचित आणि असंघटित कामगारांना न्याय मिळवून देण्यासाठी समर्पित केले.

सामाजिक कार्य आणि चळवळी

- **हमाल पंचायत:** पुण्यासह संपूर्ण महाराष्ट्रातील हमाल (ओझी वाहणारे कामगार) आणि असंघटित मजुरांना संघटित करून त्यांच्या हक्कांसाठी त्यांनी 'हमाल पंचायती'ची स्थापना केली. असंघटित कामगारांना सामाजिक सुरक्षा, पेन्शन आणि आरोग्यसेवा मिळावी यासाठी त्यांनी मोठा संघर्ष केला.
- **'एक गाव, एक पाणवठा' चळवळ:** जातीय भेदभावाला थेट आव्हान देण्यासाठी त्यांनी 'एक गाव, एक पाणवठा' (One Village, One Water Source) ही क्रांतिकारी चळवळ सुरू केली. गावातील सार्वजनिक पाणवठ्यावर (विहीर किंवा तलाव) सर्वांना समानतेने पाणी भरता यावे हा त्यामागचा मुख्य उद्देश होता.

- **इतर कामगार संघटना:** हमालांव्यतिरिक्त त्यांनी रिक्षाचालक, मोलकरीण आणि फेरीवाले यांच्यासाठीही संघटना उभारल्या आणि त्यांना सन्मान मिळवून दिला.
- **ऐतिहासिक चळवळीतील सहभाग:** भारतीय स्वातंत्र्य लढा, संयुक्त महाराष्ट्र आंदोलन आणि आणीबाणी विरुद्धच्या चळवळी अशा देशातील तीन महत्त्वाच्या चळवळींचे ते सक्रिय साक्षीदार आणि कार्यकर्ते होते.

साहित्य आणि विचार

- **लेखन:** 'एक गाव, एक पाणवठा', 'सत्यशोधनाची वाटचाल' आणि 'हमाल पंचायत' ही त्यांची प्रकाशित पुस्तके आहेत. ज्यात त्यांच्या चळवळी आणि विचारांचे प्रतिबिंब दिसते.
- **विचारधारा:** ते महात्मा फुले, शाहू महाराज आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सत्यशोधक विचारांचे कट्टर अनुयायी होते आणि त्यांनी आजीवन त्या मूल्यांचा प्रसार केला.

निधन

- **८ डिसेंबर २०२५** रोजी पुण्यात दीर्घ आजाराने वयाच्या ९५ व्या वर्षी त्यांचे निधन झाले. उपचारादरम्यान हृदयविकाराच्या तीव्र झटक्याने त्यांनी अखेरचा श्वास घेतला.

डॉ. बाबा आढाव यांचे जीवन महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि कामगार चळवळीचा एक महत्त्वपूर्ण अध्याय मानला जातो.

- अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष **डोनाल्ड ट्रम्प** यांना ५ डिसेंबर २०२५ रोजी वॉशिंग्टन डी येथे झालेल्या .सी. २०२६ फिफा विश्वचषकाच्या ड्रॉ समारंभादरम्यान **पहिला 'फिफा शांतता पुरस्कार– फुटबॉल युनायट्स द वर्ल्ड' (FIFA Peace Prize – Football Unites the World)** देऊन सन्मानित करण्यात आले.

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

ध्येयवेड्या स्पर्धकांना समर्पित ..

'RELOS' (Reciprocal Exchange of Logistics Support) करार

भारत आणि रशिया "RELOS" करार केला आहे. हा करार दोन्ही देशांमधील संरक्षण सहकार्यामध्ये एक महत्त्वपूर्ण टप्पा मानला जातो.

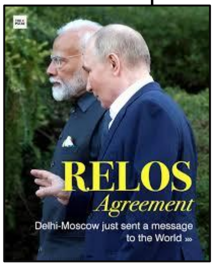

RELOS कराराबद्दल माहिती

RELOS चा पूर्ण अर्थ **Reciprocal Exchange of Logistics Support Agreement** (लॉजिस्टिक सपोर्टच्या परस्पर देवाणघेवाणीचा करार) असा आहे.

- **स्वाक्षरी:** या करारावर फेब्रुवारी २०२५ मध्ये मॉस्को येथे औपचारिकपणे स्वाक्षरी करण्यात आली.
- **मंजुरी:** रशियन संसदेच्या दोन्ही सभागृहांनी (ड्यूमा आणि फेडरेशन कौन्सिल) याला मंजुरी दिली आणि त्यानंतर १५ डिसेंबर २०२५ रोजी रशियाचे राष्ट्राध्यक्ष व्लादिमीर पुतिन यांनी त्यावर कायद्यानुसार सही केली.
- **लागू होणे:** दोन्ही देशांनी आवश्यक मंजुरीची कागदपत्रे (Instruments of Ratification) एकमेकांना सुपूर्द केल्यानंतर हा करार औपचारिकपणे लागू होईल.

कराराची मुख्य वैशिष्ट्ये

हा करार दोन्ही देशांच्या सशस्त्र दलांना एकमेकांच्या लष्करी तळ, बंदरे आणि विमानतळांचा वापर करण्याची परवानगी देतो.

- **परस्पर सुविधा:** भारतीय नौदलाची जहाजे आणि विमाने रशियन बंदरांमध्ये (उदा. आर्क्टिकमधील मुरमान्स्क आणि पॅसिफिकमधील व्लादिवोस्तोक) थांबून इंधन, दुरुस्ती, देखभालीची आणि इतर आवश्यक सामुग्रीची (provisions) भरपाई करू शकतात.
- **सैन्य हालचाल:** यामुळे दोन्ही देशांच्या सैन्याच्या तुकड्या, युद्धनौका आणि लष्करी विमानांची हालचाल सुलभ होईल.
- **उद्देश:** संयुक्त लष्करी सराव, प्रशिक्षण मोहिमा, आणि मानवतावादी सहाय्य आणि आपत्ती निवारण (HADR) कार्यादरम्यान लॉजिस्टिक समर्थन मिळवणे सोपे होईल.
- **सामरिक महत्त्व:** भारतासाठी, या करारामुळे आर्क्टिक आणि इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रातील रशियन तळांवर प्रवेश मिळतो, ज्यामुळे भारतीय नौदलाची पोहोच आणि कार्यक्षमता वाढते.

- **प्रशासकीय सुलभता:** यामुळे प्रत्येक वेळी अशा प्रकारच्या मदतीसाठी वेगळ्या अनौपचारिक व्यवस्था करण्याची गरज भासणार नाही, ज्यामुळे नोकरशाही कमी होईल आणि खर्च वाचेल.

'हेरॉन मार्क २' (Heron Mk II) मानवरहित हवाई वाहने (UAV)

भारत इस्रायलकडून **'हेरॉन मार्क २' (Heron Mk II) मानवरहित हवाई वाहने (UAV)** खरेदी करत आहे

सविस्तर माहिती:

- **खरेदी प्रक्रिया:** भारताने 'ऑपरेशन सिंदूर' (Operation Sindoor) नंतर आपली पाळत ठेवण्याची आणि बुद्धिमत्ता गोळा करण्याची क्षमता (surveillance and intelligence capabilities) वाढवण्यासाठी **आणीबाणीच्या खरेदी तरतुदीं** (emergency procurement provisions) अंतर्गत अतिरिक्त हेरॉन Mk II ड्रोन खरेदी करण्याची प्रक्रिया सुरू केली आहे.
- **तिन्ही सेवांसाठी:** भारतीय लष्कर (Army) आणि हवाई दल (Air Force) यांच्याकडे आधीपासूनच हेरॉन Mk II ड्रोन आहेत. आता भारतीय नौदलही (Navy) पहिल्यांदाच हे अधिक प्रगत ड्रोन ताफ्यात सामील करून घेत आहे.
- **उद्देश:** चीन आणि पाकिस्तानच्या सीमेवरील पाळत ठेवण्याची क्षमता वाढवणे आणि आधुनिक युद्धाच्या मागण्या पूर्ण करणे हा या खरेदीचा मुख्य उद्देश आहे.
- **निर्मिती:** हे ड्रोन इस्रायल एरोस्पेस इंडस्ट्रीज (IAI) द्वारे विकसित केले गेले आहेत.

याव्यतिरिक्त भारत सरकार 'मेक इन इंडिया' (Make in India) कार्यक्रमांतर्गत हेरॉन Mk II चे स्थानिक पातळीवर उत्पादन करण्यासाठी इस्रायलशी चर्चा करत आहे.

अनंत अंबानी हे 'ग्लोबल ह्यूमन सोसायटी' (Global Humane So ciety) कडून **'ग्लोबल ह्युमॅनिटेरियन अवॉर्ड फॉर ॲनिमल वेल्फेअर'** (Global Humanitarian Award for Animal Welfare) मिळवणारे **सर्वात तरुण आणि पहिले आशियाई व्यक्ती** ठरले आहेत.

GLOBAL HUMANE SOCIETY RESCUE. CARE. PROTECT.

याबद्दल सविस्तर माहिती:

- **पुरस्कार:** ग्लोबल ह्युमॅनिटेरियन अवॉर्ड फॉर ॲनिमल वेल्फेअर (Global Humanitarian Award for Animal Welfare).
- **संस्था:** अमेरिकेतील 'ग्लोबल ह्यूमन सोसायटी' (Global Humane Society) जी प्राणी कल्याणासाठी काम करणारी जगातील सर्वात जुनी राष्ट्रीय संस्था आहे.
- **मानकरी:** अनंत अंबानी (रिलायन्स इंडस्ट्रीजचे चेअरमन मुकेश अंबानी यांचे पुत्र आहेत).
- **कधी मिळाला:** डिसेंबर २०२५ मध्ये अमेरिकेत हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.
- **कारण:** त्यांनी स्थापन केलेल्या **'वनतारा' (Vantara)** या वन्यजीव संवर्धन आणि बचाव केंद्राच्या माध्यमातून प्राणी कल्याण आणि निसर्ग संरक्षणासाठी केलेल्या उल्लेखनीय कार्याची दखल घेऊन त्यांना हा सन्मान मिळाला आहे.
- **ऐतिहासिक महत्त्व:** हा पुरस्कार मिळवणारे ते आजवरचे **सर्वात तरुण** आणि **पहिले आशियाई** व्यक्ती आहेत ज्यामुळे भारताच्या प्राणी संवर्धन क्षेत्रातील प्रयत्नांना जागतिक स्तरावर ओळख मिळाली आहे.

यापूर्वी हा पुरस्कार अमेरिकेचे माजी राष्ट्राध्यक्ष जॉन एफ. केनेडी आणि बिल क्लिंटन यांच्यासह काही निवडक जागतिक नेत्यांना आणि हॉलिवूड कलाकारांना देण्यात आला आहे.

शेतीमध्ये सौर ऊर्जेच्या वापरात महाराष्ट्र राज्य पहिल्या क्रमांकावर आहे.

- **गिनी ज वर्ल्ड रेकॉर्ड:** महाराष्ट्राने नुकताच एका महिन्यात (नोव्हेंबर २०२५) तब्बल **४५,९११ ऑफ-ग्रिड सौर कृषी पंप** बसवून एक **गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड** प्रस्थापित केला आहे.
- **सर्वात जलद विस्तार:** या कामगिरीमुळे महाराष्ट्र हे भारतातील सौर कृषी क्षेत्राचा सर्वात जलद गतीने विस्तार करणारे राज्य बनले आहे आणि पंप स्थापनेच्या गती आणि प्रमाणाच्या बाबतीत जागतिक स्तरावर चीननंतर दुसऱ्या क्रमांकावर आहे.
- **पीएम-कुसुम (PM-KUSUM) योजना:** केंद्र सरकारच्या पीएम-कुसुम योजनेच्या 'Component B' अंतर्गत सौर पंप बसवण्यात महाराष्ट्र आघाडीवर आहे. ३१ ऑक्टोबर २०२५ पर्यंत महाराष्ट्रात ४,५७,६३८ हून अधिक पंप बसवण्यात आले होते जे इतर राज्यांच्या तुलनेत सर्वाधिक आहेत.
- **एकूण उद्दिष्ट:** राज्याने आतापर्यंत ७.४७ लाख सौर पंप बसवले असून एकूण १०.४५ लाख पंप बसवण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे.

अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी डिसेंबर २०२५ मध्ये एक नवीन व्हिसा कार्यक्रम सुरू केला आहे, ज्याला अनौपचारिकपणे **'ट्रम्प गोल्ड कार्ड'** असे नाव देण्यात आले आहे.

'ट्रम्प गोल्ड कार्ड' बद्दल माहिती

- **कार्यक्रम:** हा एक नवीन इमिग्रेशन मार्ग आहे जो श्रीमंत परदेशी नागरिकांना अमेरिकेचे कायदेशीर कायमस्वरूपी रहिवासी (Permanent Resident) बनण्याची संधी देतो.
- **उद्देश:** अमेरिकन अर्थव्यवस्थेसाठी महत्त्वपूर्ण आर्थिक योगदान देणाऱ्या उच्च-स्तरीय व्यावसायिकांना आणि व्यक्तींना आकर्षित करणे हा या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे.
- **खर्च आणि प्रक्रिया:**
    - अर्जदाराला प्रथम $१५,००० (अंदाजे १२.५ लाख रुपये) ची नॉन-रिफंडेबल प्रोसेसिंग फी भरावी लागते.
    - पार्श्वभूमी तपासणी (background check) आणि मंजुरी मिळाल्यानंतर
    - अर्जदाराला अमेरिकेच्या ट्रेझरी (Treasury) मध्ये किमान **$१ दशलक्ष (सुमारे ८.३ कोटी रुपये)** "योगदान" किंवा "भेट" द्यावी लागते*.
- **कॉर्पोरेट पर्याय:** कंपन्यांसाठी देखील एक पर्याय आहे ज्या अंतर्गत त्या आपल्या कर्मचाऱ्यांसाठी $२ दशलक्ष (सुमारे १६.६ कोटी रुपये) भरून 'कॉर्पोरेट गोल्ड कार्ड' मिळवू शकतात.

टाईम (TIME) मासिकाने यूट्यूबचे (YouTube) भारतीय वंशाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी (CEO) **नील मोहन** यांना **'२०२५ चा सीईओ ऑफ द इयर' (2025 CEO of the Year)** म्हणून निवडले आहे.

या सन्मानाबद्दल अधिक माहिती

- **सन्मानाचे कारण:** टाईम मासिकाने यूट्यूबला जागतिक संस्कृती आणि डिजिटल वापरामध्ये एक प्रमुख शक्ती बनवण्यात नील मोहन यांच्या नेतृत्वाची दखल घेतली आहे.
- **नेतृत्व:** फेब्रुवारी २०२३ मध्ये सीईओ पदाची सूत्रे स्वीकारल्यापासून नील मोहन यांनी यूट्यूबला शॉर्ट्स (Shorts) कनेक्टेड टीव्ही (Connected TV) पॉडकास्टिंग आणि AI (कृत्रिम बुद्धिमत्ता) यांसारख्या क्षेत्रांमध्ये यशस्वीरित्या पुढे नेले आहे.

लिओनेल मेस्सी (Lionel Messi) भारत भेट विशेष.

पूर्ण नाव: लिओनेल आंद्रेस मेस्सी
देश: अर्जेंटिना
जन्म: २४ जून १९८७
सध्याचा क्लब: इंटर मियामी (Inter Miami) अमेरिका.

प्रमुख विक्रम आणि कारकीर्द

- **बॅलन डी'ओर (Ballon d'Or):** त्याने विक्रमी **८ वेळा** हा जगातील सर्वोत्तम फुटबॉलपटूला दिला जाणारा पुरस्कार जिंकला आहे.

फिफा विश्वचषक (FIFA World Cup):

- २०२२ मध्ये कतार येथे झालेल्या विश्वचषकात अर्जेंटिनाने त्याच्या नेतृत्वाखाली विजय मिळवला.
- या स्पर्धेत त्याला **गोल्डन बॉल** (सर्वोत्तम खेळाडूचा पुरस्कार) त्यांना मिळाला होता.

क्लब कारकीर्द (बार्सिलोना):

- मेस्सीने आपल्या कारकिर्तेचा मोठा काळ स्पॅनिश क्लब बार्सिलोनासाठी खेळण्यात घालवला.
- बार्सिलोनासाठी त्याने सर्वाधिक गोल करण्याचा आणि सर्वाधिक सामने खेळण्याचा विक्रम केला आहे.
- बार्सिलोनासोबत त्याने १० ला Liga (स्पॅनिश लीग) विजेतेपदे आणि ४ UEFA Champions League (चॅम्पियन्स लीग) विजेतेपदे जिंकली.

- **आंतरराष्ट्रीय कारकीर्द:**
  - अर्जेंटिनाकडून सर्वाधिक सामने खेळण्याचा आणि सर्वाधिक गोल करण्याचा विक्रम त्याच्या नावावर आहे.
  - त्याने २०२१ मध्ये कोपा अमेरिका (Copa América) आणि २०२२ मध्ये फिफा विश्वचषक जिंकून अर्जेंटिनाला मोठे यश मिळवून दिले.
  - **अलीकडील घडामोडी (डिसेंबर २०२५)** डिसेंबर २०२५ मध्येच मेस्सी **'GOAT India Tour 2025'** अंतर्गत भारताच्या दौऱ्यावर आला होता. त्याने कोलकाता, हैदराबाद, मुंबई आणि नवी दिल्ली या शहरांना भेट दिली होती.

HPV लस मोफत प्रदान करणारे भारतातील पहिले राज्य तमिळनाडू बनले आहे.

किशोरवयीन मुलींसाठी (९ ते १४ वयोगटातील) **एचपीव्ही (HPV) लस** (ह्युमन पॅपिलोमाव्हायरस लस) मोफत देण्याचा कार्यक्रम तामिळनाडू मध्ये सुरू केला आहे

तमिळनाडू सरकारच्या या उपक्रमाबद्दल माहिती

- **उद्देश:** महिलांमध्ये गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग (cervical cancer) होण्याचे प्रमाण कमी करणे हा या मोफत लसीकरण मोहिमेचा मुख्य उद्देश आहे.
- **अर्थसंकल्पीय तरतूद:** राज्य सरकारने या महत्त्वाकांक्षी सार्वजनिक आरोग्य उपक्रमासाठी २०२५-२०२६ च्या अर्थसंकल्पात सुमारे ₹३८ कोटी रुपयांची (अंदाजे) तरतूद केली आहे
- **टप्प्याटप्प्याने अंमलबजावणी:**

या कार्यक्रमाची सुरुवात जानेवारी २०२६ च्या अखेरीस कर्करोगाचे प्रमाण जास्त असलेल्या चार जिल्ह्यांत (अरियालुर, पेरांबळुर, तिरुवन्नामलाई आणि धर्मपुरी) होईल. त्यानंतर, ही मोहीम टप्प्याटप्प्याने राज्यातील सर्व ३८ जिल्ह्यांमध्ये विस्तारली जाईल.

- **मोठे पाऊल:** खाजगी रुग्णालयात या लसीच्या एका डोसची किंमत सुमारे ₹२००० असल्याने हा सरकारी उपक्रम गरीब आणि ग्रामीण भागातील मुलींसाठी अत्यंत फायदेशीर ठरणार आहे.

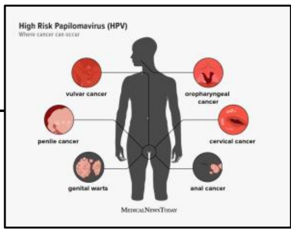

'प्रकल्प महादेव' बद्दल माहिती

- **उद्देश:** महाराष्ट्रातील तळागाळातील १३ वर्षांखालील मुला-मुलींमधील फुटबॉल प्रतिभा शोधणे त्यांना उच्च दर्जाचे प्रशिक्षण देणे आणि भविष्यातील जागतिक दर्जाचे खेळाडू तयार करणे हा या प्रकल्पाचा मुख्य उद्देश आहे.
- **सुरुवात:** या प्रकल्पाचा शुभारंभ १५ डिसेंबर २०२५ रोजी मुंबईतील वानखेडे स्टेडियमवर करण्यात आला.
- **प्रमुख उपस्थिती:** याप्रसंगी जागतिक फुटबॉल आयकॉन लिओनेल मेस्सी (Lionel Messi) भारताचा महान क्रिकेटपटू सचिन तेंडुलकर आणि भारतीय फुटबॉल संघाचा कर्णधार सुनील छेत्री यांच्यासह अनेक मान्यवर उपस्थित होते.

योजना

- या प्रकल्पांतर्गत संपूर्ण महाराष्ट्रातून निवडलेल्या ६० खेळाडूंना (३० मुले आणि ३० मुली) पुढील पाच वर्षांसाठी पूर्ण निवासी शिष्यवृत्ती (residential scholarship) दिली जाईल.
- त्यांना परदेशी प्रशिक्षकांकडून जागतिक दर्जाचे प्रशिक्षण, शैक्षणिक सहाय्य आणि सर्वांगीण विकासाच्या संधी मिळतील.

हा प्रकल्प महाराष्ट्र सरकारच्या 'मिशन ऑलिम्पिक २०२६' (Mission Olympic 2026) चा एक भाग आहे ज्याद्वारे २०२६ च्या ऑलिम्पिकमध्ये पदकसंख्या वाढवण्याचे उद्दिष्ट आहे.

राम वंजी सुतार (१९ फेब्रुवारी १९२५ - १८ डिसेंबर २०२५)

हे आंतरराष्ट्रीय ख्यातीचे भारतीय शिल्पकार होते,
ज्यांना जगातील सर्वात उंच पुतळा 'स्टॅच्यू ऑफ युनिटी' (Statue of Unity) चे मुख्य शिल्पकार म्हणून ओळखले जाते.

जीवन आणि कारकीर्द

- **जन्म आणि शिक्षण:** त्यांचा जन्म महाराष्ट्रातील धुळे जिल्ह्यातील गोंदूर या छोट्या खेडेगावी झाला. त्यांनी मुंबईतील सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्टमधून शिल्पकलेचे शिक्षण घेतले आणि तिथे त्यांनी सुवर्णपदक मिळवले होते.
- **प्रारंभिक कारकीर्द:** १९५९ मध्ये ते दिल्लीला गेले आणि माहिती व प्रसारण मंत्रालयाच्या प्रदर्शन विभागात तांत्रिक सहाय्यक म्हणून काम केले.
- **कार्यशैली:** ते त्यांच्या शिल्पांमधील जिवंतपणा, अचूक तपशील आणि भव्यता यासाठी प्रसिद्ध होते त्यांनी ७५ वर्षांहून अधिक काळ शिल्पकला क्षेत्रात अमूल्य योगदान दिले
- **निधन:** वयाच्या १०० व्या वर्षी १८ डिसेंबर २०२५ रोजी नोएडा येथे त्यांचे वृद्धापन काळामूळे निधन झाले.

प्रमुख कलाकृती

राम सुतार यांनी भारत आणि जगभरात २०० हून अधिक शिल्पे साकारली आहेत. त्यांच्या काही प्रसिद्ध कलाकृतींमध्ये हे समाविष्ट आहे:

- **स्टॅच्यू ऑफ युनिटी (Statue of Unity):** गुजरातमध्ये नर्मदा नदीच्या काठावर सरदार वल्लभभाई पटेल यांचा उभारलेला १८२ मीटर (५९७ फूट) उंच पुतळा जो जगातील सर्वात उंच पुतळा आहे.
- **महात्मा गांधींचे पुतळे:** त्यांनी ध्यानस्थ मुद्रेतील महात्मा गांधींचे अनेक पुतळे तयार केले आहेत जे दिल्लीतील संसद भवन परिसरात आणि भारताबाहेरील अनेक देशांमध्ये स्थापित आहेत
- **संसद भवनातील शिल्पे:** संसद भवनाच्या संकुलात डॉ. बी. आर. आंबेडकर, छत्रपती शिवाजी महाराज, आणि इतर राष्ट्रीय नेत्यांची अनेक शिल्पे त्यांनी साकारली आहेत.
- **चंबळ स्मारक:** मध्य प्रदेशातील चंबळ नदीच्या परिसरात १४ मीटर उंच स्मारक त्यांनी बनवले आहे.

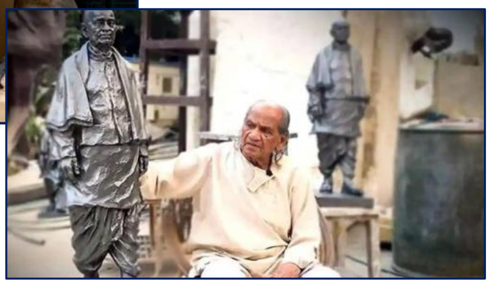

पुरस्कार आणि सन्मान

- **पद्मश्री** (१९९९)
- **पद्मभूषण** (२०१६)
- **महाराष्ट्र भूषण** (२०२५ मध्ये जाहीर)
- **बॉंबे आर्ट सोसायटी** पुरस्कार

निधन: १८ डिसेंबर २०२५ रोजी

- **ठिकाण:** नोएडा (उत्तर प्रदेश)
- वय: १०० वर्षे

त्यांनी 'राम सुतार कला संचालनालय' देखील स्थापन केले जिथून त्यांनी अनेक नवीन शिल्पकारांना मार्गदर्शन केले.

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
ध्येयवेड्या स्पर्धकांना समर्पित ..

महत्वाचे वन-लाईनर

1) दक्षिण गोव्यामधील गोकर्ण जीवोत्तम मठात 28 नोव्हेंबर 2025 रोजी प्रभू श्री रामाच्या 77 फुटांच्या जगातील सर्वात उंच पुतळ्याचे अनावरण पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते करण्यात आले आहे. (मठात उभारलेल्या प्रभू रामचंद्राच्या 77 फूट उंचीच्या पुतळ्याचे शिल्पकार राम सुतार हे आहेत.)
2) शहर पक्ष्याची निवड करणारे महराष्ट्रातील पहिले शहर अमरावती ठरले आहे.
3) यंदाचा 'बाया कर्वे राष्ट्रीय पुरस्कार' मीनाक्षी निकम यांना जाहीर झाला आहे.
4) अलीकडेच बंगालच्या उपसागरात निर्माण झालेल्या दितवाह चक्रीवादळामुळे श्रीलंका देशात राष्ट्रीय आणीबाणी घोषित करण्यात आली. (श्रीलंकेला मदत करण्यासाठी भारताने ऑपरेशन सागर बंधू ऑपरेशन सुरू केलें आहे.)
5) 'I-POPSTAR' चा पहिला विजेता रोहित राऊत ठरला आहे.
6) सिद्धी जैन एनडीए मध्ये 'राष्ट्रपतींचे कांस्यपदक' मिळवणारी पहिली महिला कॅडेट ठरली आहे.
7) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पुतळ्याचे अनावरण 26 नोव्हेंबर 2025 रोजी युनेस्कोच्या मुख्यालयात करण्यात आले.
8) रशियाने Angara 1.2 या रॉकेट मधून 'अज्ञात लष्करी उपग्रह' प्रक्षेपित केले आहे.
9) भारतातील पहिल्या द्रवरूप हेलियम क्रायोजनिक सुविधेचे उद्घाटन डॉ. जितेंद्र सिंह यांनी केले.

---

10) अभिनेत्री, पद्मभूषण, प्रसिद्ध भारतीय भरतनाट्यम नर्तकी कमला कुमारी 23 नोव्हेंबर 2025 रोजी यांचे निधन झाले.
11) सेंट्रल विस्टा प्रकल्पाअंतर्गत उभारल्या जात असलेल्या नव्या पीएम ऑफिसला 'सेवा तीर्थ' असे नाव दिले गेले आहे. (तसेच केंद्रीय सचिवालय आता 'कर्तव्य भवन' नावाने ओळखले जाणार आहे तर देशभरातील राजभवनांची नावे बदलून 'लोक भवन' करण्यात आली आहेत.)
12) डॉ. मनाली शिरसागर यांची राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या कुलगुरूपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे.
13) 56 व्या आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव (IFFI) 2025 मध्ये "स्किन ऑफ युथ" या चित्रपटाला सर्वोत्कृष्ट फीचर फिल्मचा गोल्डन पीकॉक पुरस्कार मिळाला.
14) डेव्हिड कप 2025 चे विजेतेपद - इटली देशाने जिंकले आहे.
15) सदानंद दाते यांची महाराष्ट्राच्या नवीन पोलीस महासंचालक पदी नियुक्ती करण्यात आली. (पोलीस महासंचालक रश्मी शुक्ला येत्या 31 डिसेंबर 2025 रोजी निवृत्त होतील.)
16) परकीय गुंतवणुकीत आपले महाराष्ट्र राज्य पहिल्या क्रमांकावर आहे.

17) दिल्ली प्रमाणेच गुजरात राज्यात 'भारत टॅक्सी' (Bharat Taxi) या नवीन सहकारी टॅक्सी सेवेची पायलट ऑपरेशन सुरू झाली आहे.
18) महाराष्ट्राच्या नवीन महाधिवक्ता (ॲडव्होकेट जनरल) पदी मिलिंद साठे यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. (महाराष्ट्राचे आधीचे महाधिवक्ता (ॲडव्होकेट जनरल) वीरेंद्र सराफ यांनी नुकताच आपल्या पदाचा राजीनामा दिला होता.)
19) भारत 8 ते 10 डिसेंबर दरम्यान 20व्या युनेस्को अमूर्त सांस्कृतिक वारसा समितीच्या सत्राचे आयोजन (दिल्ली) लाल किल्ला येथे करण्यात आले.
20) महिला, शांतता आणि सुरक्षा निर्देशांक (Women, Peace, and Security Index) 2025/26 नुसार भारत 131 व्या क्रमांकावर आहे. (डेन्मार्क पहिल्या क्रमांकावर असणारा देश आहे.)
21) महाराष्ट्र सरकारच्या मागेल त्याला सौर कृषी पंप या योजनेने एकाच महिन्यात 45,911 सौर कृषी पंप बसवून गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड बनवला आहे.
22) "जल-सकारात्मक" दर्जा प्राप्त करणारे भारतातील पहिले विमानतळ इंदिरा गांधी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ आहे.
23) 'एक गाव एक पाणवठा' या पुस्तकाचे लेखक बाबा आढाव यांचे नुकतेच निधन झाले आहे.
24) पहिल्या FIFA शांतता पुरस्काराने अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांना सन्मानित करण्यात आले.
25) मोफत वायफाय देणारी महाराष्ट्रातील पहिली महानगरपालिका मीरा-भाईंदर बनणार आहे.
26) भारताने रशिया देशासोबत - रेलोस करारावर स्वाक्षरी केली आहे.
27) पाकिस्तान देशाच्या संरक्षण दलाचे पहिले प्रमुख (CDF) म्हणून असीम मुनीर यांची नियुक्ती करण्यात आली.
28) भारत इस्राईल देशाकडून 'हेरॉन MK 2 UAV' खरेदी करत आहे.
29) ग्लोबल ह्युमन सोसायटीकडून ग्लोबल ह्युमॅनिटेरियन पुरस्कार मिळवणारे सर्वात तरुण आणि पहिले आशियाई व्यक्ती अनंत अंबानी हे ठरले आहेत.
30) नेहमी प्रमाणे खेलो इंडिया युनिव्हर्सिटी गेम 2025 मध्ये चंदिगड विद्यापीठ पहिल्या क्रमांकावर आहे.
31) 2025 ची पृथ्वी शिखर परिषद गांधीनगर शहरात आयोजित करण्यात आली होती.
32) पेटा इंडियाचा 2025 चा 'पर्सन ऑफ द इयर' पुरस्कार अभिनेत्री रविना टंडन यांना मिळाला आहे.
33) फॉर्म्युला 1 वर्ल्ड चॅम्पियनशिप 2025 चे विजेते लँडो नॉरिस हे आहेत.
34) भारतीय लष्कराचे पहिले कम्युनिटी रेडिओ स्टेशन अरुणाचल प्रदेश राज्यात सुरू झाले आहे.
35) जगातील सर्वात तरुण FIDE रेटेड बुद्धिबळपटू सर्वज्ञ सिंग कुशवाहा बनला आहे.
36) महिला सुरक्षेसाठी बिहार राज्यात नवीन 'अभया ब्रिगेड' पोलीस युनिट ची घोषणा करण्यात आली.
37) 11वा भारत आंतरराष्ट्रीय विज्ञान महोत्सव (IISF 2025) हा 6 ते 9 डिसेंबर 2025 दरम्यान पंचकुला हरियाणा येथे पार पडला.

38) १० वेळा मुख्यमंत्री म्हणून शपथ घेतल्याबद्दल नितीश कुमार यांना 'वर्ल्ड बुक ऑफ रेकॉर्ड्स' लंडन मध्ये स्थान मिळाले आहे.

39) 'मनरेगा' या योजनेचे नाव बदलले असून आता ही योजना पूज्य बापू ग्रामीण रोजगार योजना या नावाने ओळखली जाणार आहे. **(पुढे योजनेची बदललेली नावे आहेत)**

40) आशियातील पहिले संरक्षित शाही पक्षी अभयारण्य पुनरुज्जीवित करण्यासाठी आसाम राज्याने 'चराईचुंग महोत्सव' आयोजित केला होता.

41) तब्बल 17 वेळा वर्ल्ड चॅम्पियन राहिलेला WWE सुपरस्टार जॉन सीना याने नुकतेच खेळामधून निवृत्तीची घोषणा केली असून तो अमेरिका देशाचा खेळाडू आहे.

42) चंद्रपूर मध्ये 'सुपर क्रिटिकल' तंत्रज्ञानावर आधारित नवीन वीज निर्मिती प्रकल्प उभारण्यात येत आहे.

43) ऑस्ट्रिया देशाने १४ वर्षांखालच्या मुलींनी शाळेत हिजाब किंवा बुरखा घालण्यावर बंदी घालणारा कायदा मंजूर केला आहे.

44) डिसेंबर 2025 मध्ये नव्याने घोषित करण्यात आलेले 'सिरीसर तलाव' हे रामसर स्थळ राजस्थान मध्ये आहे.

45) डिसेंबर 2025 रोजी नव्याने घोषित करण्यात आलेले 'कोप्रा जलाशय' हे रामसर स्थळ छत्तीसगड मध्ये आहे.

46) 15 डिसेंबर 2025 रोजी आलेल्या शक्तिशाली वादळामुळे ब्राझील मधील 'स्टॅच्यू ऑफ लिबर्टीची' 24 मीटर उंच प्रतिकृती कोसळून नष्ट झाली.

47) महाराष्ट्र फाउंडेशनच्या वतीने देण्यात येणारा 'समाजकार्य जीवनगौरव पुरस्कार' लीला चितळे यांना जाहीर झाला तर 'दिलीप वि. चित्रे स्मृती साहित्य जीवनगौरव' पुरस्कार' अरुण खोपकर यांना आणि 'डॉ. नरेंद्र दाभोळकर स्मृति पुरस्कार' मनीष राय चौधरी यांना जाहीर झाला आहे.

48) भारतीय जनता पक्षाच्या (BJP) राष्ट्रीय कार्यकारी अध्यक्षपदी नितीन नबीन यांची नियुक्ती करण्यात आली.

49) नागरिकांना कल्याणकारी योजनांची माहिती सहज उपलब्ध करून देण्यासाठी उत्तराखंड राज्य सरकारने 'मेरी योजना' नावाचे पोर्टल सुरू केले आहे.

50) आमदार माणिकराव यांनी नुकतेच आपल्या पदाचा राजीनामा दिला आहे ते क्रीडामंत्री होते.
(माणिकराव कोकाटे यांच्या राजीनाम्यानंतर महाराष्ट्राच्या क्रीडा मंत्री पदाची जबाबदारी अजित पवार यांच्याकडे सोपवण्यात आलेली आहे.)

51) ऑस्कर 2026 साठी भारताकडून होमबाउंड या चित्रपटाचे नामांकन देण्यात आले आहे.

52) नुकतेच नरेंद्र मोदी यांना इथियोपिया देशाने आपला सर्वोच्च पुरस्कार 'ग्रेट ऑनर निशान' देऊन सन्मानित केले आहे. (तसेच ओमान देशाचा सर्वोच्च पुरस्कार 'ऑर्डर ऑफ द फर्स्ट क्लास ऑफ ओमान' या सर्वोच्च पुरस्काराने देखील नरेंद्र मोदी यांना सन्मानित करण्यात आले आहे.)

53) 600 अब्ज डॉलर्स संपत्तीचा टप्पा ओलांडणारे जगातील पहिले व्यक्ती एलोन मस्क बनले आहेत.

54) भारतातील पहिले ISO प्रमाणपत्र मिळवणारे शिक्षण मंडळ बिहार स्कूल एक्झामिनेशन बोर्ड (BSEB) आहे.

55) भारतातील कोलकाता शहरात फुटबॉलपटू लिओनेल मेस्सीचा ७० फूट उंच पुतळा उभारण्यात आला आहे.

56) नुकतेच केंद्र सरकारने विमा क्षेत्रातील थेट परकीय गुंतवणुकीची (FDI) मर्यादा वाढवून 100 टक्के करण्याच्या विधेयकाला मंजुरी दिली आहे.

57) अलीकडेच मध्यप्रदेश हे राज्य नक्षलमुक्त राज्य म्हणून घोषित करण्यात आले.

58) पाकिस्तानातील लाहोर युनिव्हर्सिटी मध्ये संस्कृतचा अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आला आहे.

59) 93 वर्षांच्या इतिहासात पहिल्यांदाच सई जाधव महिला कॅडेटने प्री-कमीशनिंग ट्रेनिंग पूर्ण करून टेरिटोरियल आर्मीमध्ये पहिली महिला लेफ्टनंट बनण्याचा मान मिळवला. (सई जाधव या महाराष्ट्रातील कोल्हापूर जिल्ह्यातील रहिवाशी आहेत)

60) मियाना रेल्वे स्टेशन – मध्य प्रदेश या रेल्वे स्थानकाला 2025 साठीचा 'राष्ट्रीय ऊर्जा संरक्षण पुरस्कार' मिळाला आहे. (तर आंध्र प्रदेश राज्याला राष्ट्रीय उर्जा संवर्धन पुरस्कार 2025 गट 1 मध्ये प्रथम पुरस्कार मिळाला आहे.)

61) अलिकडेच नासाचे नवीन प्रमुख म्हणून जेरेड इसाकमन यांची नियुक्ती करण्यात आली.

62) आसाम राज्यात रेल्वे राजधानी एक्स्प्रेसच्या धडकेत 7 हत्तींच्या मृत्यूची घटना घडली आहे.

63) केंद्र सरकारने माजी अग्नीवीरांना BSF कॉन्स्टेबल भरतीत 50% टक्के कोटा निश्चित केला आहे.

64) पतंजली विद्यापीठ भारतातील पहिले योग आणि आयुर्वेद केंद्रित 'क्लस्टर सेंटर' बनले आहे.

65) भारतातील पहिले 'वन विद्यापीठ' उत्तर प्रदेश राज्यात स्थापन होणार आहे.

66) टी-20 क्रिकेटमध्ये 4000 धावा पूर्ण करणारी पहिली भारतीय महिला स्मृती मानधना बनली आहे.

67) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या (MPSC) सचिव पदी महेंद्र हरपाळकर यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

68) भारतीय नौदलाला पाणबुडी-विरोधी लढाऊ जहाज 'अंजदीप' (INS Anjadip) सुपूर्द करण्यात आले.

69) चर्चेत असलेल्या अरवली पर्वतरांगेचा सर्वाधिक भाग रा जस्थान राज्याशी लागून आहे.

70) उत्तराखंड राज्य सरकारने सर्व सरकारी शाळांमध्ये श्रीमद्भगवत गीतेच्या श्लोकांचे पठण अनिवार्य करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

71) हिंदी लेखक 'ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेते', तसेच 'साहित्य अकादमी पुरस्कार' विजेते विनोद कुमार शुक्ल यांचे नुकतेच निधन झाले.

72) माजी पंतप्रधान अटल बिहारी वाजपेयी यांच्या १०० व्या जयंतीनिमित्त 'शून्य ते शतक' या कार्यक्रमाचे आयोजन इंदौर, मध्यप्रदेश येथे करण्यात आले.

73) खगोल-भौतिकशास्त्रज्ञ जयंत नारळीकर यांना मरणोत्तर "विज्ञानरत्न पुरस्कार 2025" ने सन्मानित करण्यात आले आहे.

74) अंतराळात जाणारी जगातील पहिली अपंग व्यक्ती माइकेला बेंटहाउस ठरली आहे जी जर्मनी देशाची नागरिक आहे.

75) नेना कालू या ब्रिटिश कलाकाराला प्रतिष्ठित टर्नर प्राइज 2025 पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

76) सार्वजनिक सेवा कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी देशातील पहिली क्यूआर कोड फीडबॅक प्रणाली तेलंगणा मध्ये हैदराबाद येथे सुरू करण्यात आली.

77) शहीद वीर नारायण सिंग यांच्या स्मरणार्थ छत्तीसगडमध्ये देशातील पहिले आदिवासी स्वातंत्र्य सैनिक संग्रहालय उभारण्यात आले.

78) 26 डिसेंबर रोजी राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांच्या हस्ते देशातील 20 मुलांना 'प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार 2025' ने सन्मानित करण्यात आले.

79) भारतातील रोलिंग बजेट (Rolling Budget) लागू करणारे पहिले राज्य मध्य प्रदेश बनणार आहे.

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
ध्येयवेड्या स्पर्धकांना समर्पित ..

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन
@mpscshorts
JOIN NOW

योजना आणि बदललेली योजनांची नावे.

१) निर्मल भारत अभियान - स्वच्छ भारत अभियान

या मोहिमेचा मुख्य उद्देश संपूर्ण भारताला स्वच्छ करणे, उघड्यावर शौच करण्यापासून थांबवणे (Open Defecation Free - ODF) आणि स्वच्छतागृहांच्या वापरास प्रोत्साहन देणे हा आहे. महात्मा गांधींच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त (२ ऑक्टोबर २०१९ पर्यंत) हे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले होते.

२) नॅशनल मॅन्युफॅक्चरिंग पॉलिसी - मेक इन इंडिया

भारताला जागतिक पातळीवर उत्पादन (Manufacturing) क्षेत्राचे केंद्र बनवणे, देशांतर्गत उद्योगांना चालना देणे आणि परदेशी गुंतवणुकीला (FDI) आकर्षित करणे हा या धोरणाचा मुख्य हेतू आहे.

३) नॅशनल गर्ल चाइल्ड डे प्रोग्राम्स - बेटी बचाओ बेटी पढाओ योजना

या योजनेचा उद्देश भारतातील लिंग गुणोत्तर (Sex Ratio) सुधारणे, मुलींच्या जन्माचे आणि शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देणे, तसेच महिला सक्षमीकरण आणि त्यांच्या संरक्षणावर भर देणे हा आहे.

४) राजीव गांधी ग्रामीण विद्युतीकरण योजना - दीनदयाल उपाध्याय ग्राम ज्योति योजना

या योजनेद्वारे भारतातील प्रत्येक ग्रामीण भागापर्यंत चोवीस तास वीजपुरवठा सुनिश्चित करणे, ग्रामीण घरांचे विद्युतीकरण करणे आणि कृषी व गैर-कृषी फीडर वेगळे करणे हे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे.

५) स्वावलंब योजना - अटल पेन्शन योजना

ही योजना असंघटित क्षेत्रातील (Unorganized Sector) कामगारांसाठी आहे. ६० वर्षांनंतर निश्चित पेन्शन मिळण्याची हमी देणे आणि वृद्धापकाळासाठी आर्थिक सुरक्षा प्रदान करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

६) नॅशनल प्रोजेक्ट ऑन सॉइल हेल्थ अँड फर्टिलिटी - सॉइल हेल्थ कार्ड स्कीम

शेतकऱ्यांना त्यांच्या शेतातील मातीच्या आरोग्याविषयी माहिती देणारे 'सॉइल हेल्थ कार्ड' दिले जाते. यामुळे पिकासाठी योग्य खतांचा वापर करण्याची शिफारस करून जमिनीचा पोत सुधारणे आणि उत्पादन वाढवणे हे उद्दिष्ट आहे.

७) डायरेक्ट बेनिफिट्स ट्रान्सफर फॉर LPG - PAHAL

एलपीजी गॅस सबसिडी (अनुदान) थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करणे. यामुळे गॅस सबसिडीमधील गळती आणि भ्रष्टाचार थांबवणे शक्य झाले.

८) नॅशनल ऑप्टिक फायबर नेटवर्क - भारत नेट

देशातील सर्व ग्रामपंचायतींना हाय-स्पीड ब्रॉडबँड इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीने जोडणे, जेणेकरून ग्रामीण भागात डिजिटल सेवा पोहोचू शकतील.

९) त्वरित सिंचाई लाभ कार्यक्रम - प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजना

प्रत्येक शेताला पाणी हे उद्दिष्ट साध्य करणे. जलसिंचनाच्या आधुनिक पद्धतींचा वापर वाढवून पाण्याची बचत करणे आणि सिंचन कार्यक्षमता सुधारणे हा हेतू आहे.

१०) नॅशनल ई-गव्हर्नन्स प्लान - डिजिटल इंडिया

भारताला डिजिटलदृष्ट्या सक्षम समाज आणि माहिती-अर्थव्यवस्था बनवणे. सरकारी सेवा इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने नागरिकांपर्यंत पोहोचवणे आणि इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी वाढवणे हे उद्दिष्ट आहे.

११) जवाहरलाल नेहरू नॅशनल अर्बन रेन्युअल मिशन - AMRUT (Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation)

शहरी भागातील पायाभूत सुविधा सुधारणे. यामध्ये पाणीपुरवठा, सांडपाणी व्यवस्थापन, नागरी वाहतूक आणि उद्याने विकसित करणे यावर भर दिला जातो.

१२) राष्ट्रीय कृषी विकास योजना - परंपरागत कृषी विकास योजना

देशात सेंद्रिय शेतीला (Organic Farming) प्रोत्साहन देणे. मातीची सुपीकता वाढवणे आणि रासायनिक खतांचा वापर कमी करणे हा या योजनेचा मुख्य उद्देश आहे.

१३) युनिव्हर्सल इम्यूनाइजेशन प्रोग्राम - मिशन इंद्रधनुष्य

दोन वर्षांखालील प्रत्येक मुलाचे आणि गर्भवती महिलेचे लसीकरण सुनिश्चित करणे. यामध्ये सात जीवघेण्या आजारांपासून संरक्षण करणाऱ्या लसी दिल्या जातात.

१४) नॅशनल स्किल डेव्हलपमेंट प्रोग्राम - स्किल इंडिया

देशातील तरुणांना रोजगाराभिमुख कौशल्य प्रशिक्षण (Skill Training) देणे जेणेकरून त्यांना रोजगार मिळेल किंवा ते स्वतःचा व्यवसाय सुरू करू शकतील.

१५) इंदिरा आवास योजना - प्रधानमंत्री ग्रामीण आवास योजना (PMGAY)

ग्रामीण भागातील गरीब आणि बेघर कुटुंबांना पक्की घरे बांधून देण्यासाठी आर्थिक मदत करणे. २०२२ पर्यंत "सर्वांसाठी घर" (Housing for All) हे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले होते.

१६) राजीव आवास योजना - प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) (PMAY-U)

शहरी भागातील गरिबांना आणि झोपडपट्टीवासीयांना पक्की घरे उपलब्ध करून देणे, तसेच नवीन घरे बांधण्यासाठी अनुदान देणे.

१७) इंदिरा गांधी मातृत्व सहयोग योजना - प्रधानमंत्री मातृत्व वंदना योजना (PMMVY)

गर्भवती आणि स्तनदा मातांना आर्थिक सहाय्य (₹६०००) देणे, जेणेकरून त्यांना प्रसूतीच्या काळात योग्य पोषण मिळेल आणि मजुरीच्या नुकसानीची भरपाई होईल.

१८) बीपीएल - एलपीजी कनेक्शन - प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना (PMUY)

दारिद्र्यरेषेखालील (BPL) कुटुंबांना मोफत एलपीजी गॅस कनेक्शन उपलब्ध करून देणे जेणेकरून महिलांना चुलीच्या धुरापासून मुक्ती मिळेल आणि त्यांचे आरोग्य सुधारेल.

१९) जन औषधी योजना - प्रधानमंत्री जन औषधी योजना (PMJAY)

सर्वांना परवडणाऱ्या दरात उच्च दर्जाची जेनेरिक औषधे (Generic Medicines) उपलब्ध करून देणे. यासाठी देशभरात 'जन औषधी केंद्रे' सुरू करण्यात आली आहेत.

२०) राष्ट्रीय ग्रामीण आजीविका मिशन - दीनदयाल उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजना

ग्रामीण भागातील तरुणांना स्वयंरोजगारासाठी किंवा नोकरीसाठी आवश्यक कौशल्ये शिकवणे आणि त्यांना दारिद्र्यरेषेतून बाहेर काढणे.

२१) राष्ट्रीय शहरी आजीविका मिशन - दीनदयाल अंत्योदय योजना

शहरी भागातील गरीब कुटुंबांच्या उपजीविकेच्या संधी वाढवणे. त्यांना कौशल्य प्रशिक्षण देणे आणि त्यांना आर्थिक समावेशनात आणणे.

२२) आम आदमी बिमा योजना - प्रधानमंत्री सुरक्षा बीमा योजना

ही एक अपघात विमा योजना आहे. केवळ १२ रुपये वार्षिक प्रीमियममध्ये अपघाती मृत्यू किंवा अपंगत्वासाठी विमा संरक्षण (₹२ लाख) प्रदान करणे.

२३) हेरिटेज एरिया का विकास - HRIDAY (Heritage City Development and Augmentation Yojana)

भारतातील वारसा शहरांचे (Heritage Cities) संवर्धन करणे, त्यांचे पुनरुज्जीवन करणे आणि पर्यटनाला चालना देणे.

२४) नॅशनल मेरीटाईम डेव्हलपमेंट प्रोग्राम - सागरमाला

भारताच्या किनारपट्टीवरील बंदरांचा विकास करणे, आधुनिकीकरण करणे आणि जलमार्गाद्वारे मालवाहतूक (Logistics) अधिक वेगवान आणि स्वस्त करणे.

२५) ICDS सर्विसेज - POSHAN अभियान (PM's Overarching Scheme for Holistic Nutrition)

देशातील कुपोषण आणि ॲनिमिया (रक्तक्षय) कमी करणे. लहान मुले, किशोरवयीन मुली आणि गर्भवती महिलांच्या पोषणात सुधारणा करणे हा या अभियानाचा मुख्य उद्देश आहे.

२६) बेसिक सेविंग बँक डिपॉझिट अकाउंट - प्रधानमंत्री जन धन योजना (PMJDY)

प्रत्येक भारतीय नागरिकाचे बँक खाते उघडणे (Financial Inclusion). सरकारी योजनांचे थेट लाभ (DBT) बँक खात्यात जमा करणे आणि आर्थिक साक्षरता वाढवणे.

२७) संशोधित राष्ट्रीय कृषी बिमा योजना - प्रधानमंत्री फसल बीमा योजना (PMFBY)

नैसर्गिक आपत्तीमुळे पिकाचे नुकसान झाल्यास शेतकऱ्यांना आर्थिक संरक्षण आणि विमा कवच प्रदान करणे तसेच शेतीमध्ये सातत्य राखणे.

२८) महात्मा गांधी NREGA - VB-G राम G

या योजनेचे नाव महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा (MGNREGA) होते ते आता "VB-G राम G" (Viksit Bharat – Guarantee for Rozgar and Ajeevika Mission Gramin) केले आहे.

(या विधेयकाला राष्ट्रपती द्रोपती मुर्मु यांनी 21 डिसेंबर 2025 रोजी मंजुरी दिली)

Suresh narayan kumbhar

Scan & pay >

यात तुम्हाला मिळणार... !!

1. कोणत्याही एका विषयाची नोट्स किंमत = ४९ रुपये /-
2. कोणताही तीन विषयाच्या नोट्स = ९९ रुपये /-
3. सर्व नोट्स एकत्र घेतल्यास = १९९ रुपये /-

मोफत [चालू घडामोडी मासीक चालू महिना]

(पैसे पाठवल्या नंतर +917720039454 या नंबर वर स्क्रीनशॉट पाठवा)

www.mpscshort.in

(Teligram चेनल जॉइन करा आणि मिळवा सर्व स्पर्धा परीक्षा अपडेट मोफत @mpscshorts)

© All right reserved @mpscshorts – 2025 (education perpose only don't violate coppyright Act)

#Udyam registation number - MH-25-0036092

Contact@mpscshort.in / +917720039454